

KERNCIJFERS
LANDBOUW

2024

Kerncijfers landbouw 2024

Met deze versie 'Kerncijfers landbouw 2024' biedt Statbel, het Belgische statistiekbureau, een overzicht van de huidige situatie en de recentste evoluties in de landbouw in ruime zin.

Vier thema's worden besproken: de landbouwbedrijven, de teelten, de veeteelt en de economische aspecten van de landbouwsector.

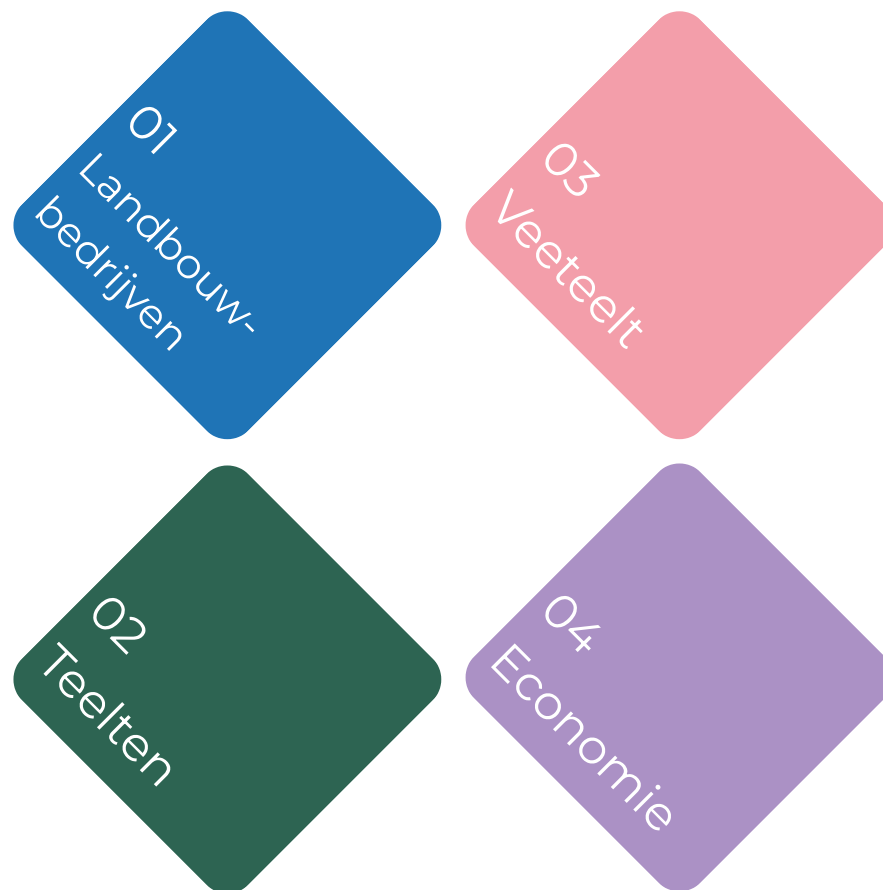
Sommige van deze cijfers zijn voorlopig en kunnen dus worden bijgewerkt afhankelijk van de resultaten van de landbouwenquête die nog loopt.

Wilt u meer weten over onze statistieken?

U vindt heel wat relevante maatschappelijke en economische thema's terug op onze website www.statbel.fgov.be.

Wenst u enkel naar onze landbouwpagina's te surfen?

<https://statbel.fgov.be/nl/themas/landbouw-visserij>

Landbouwbedrijven

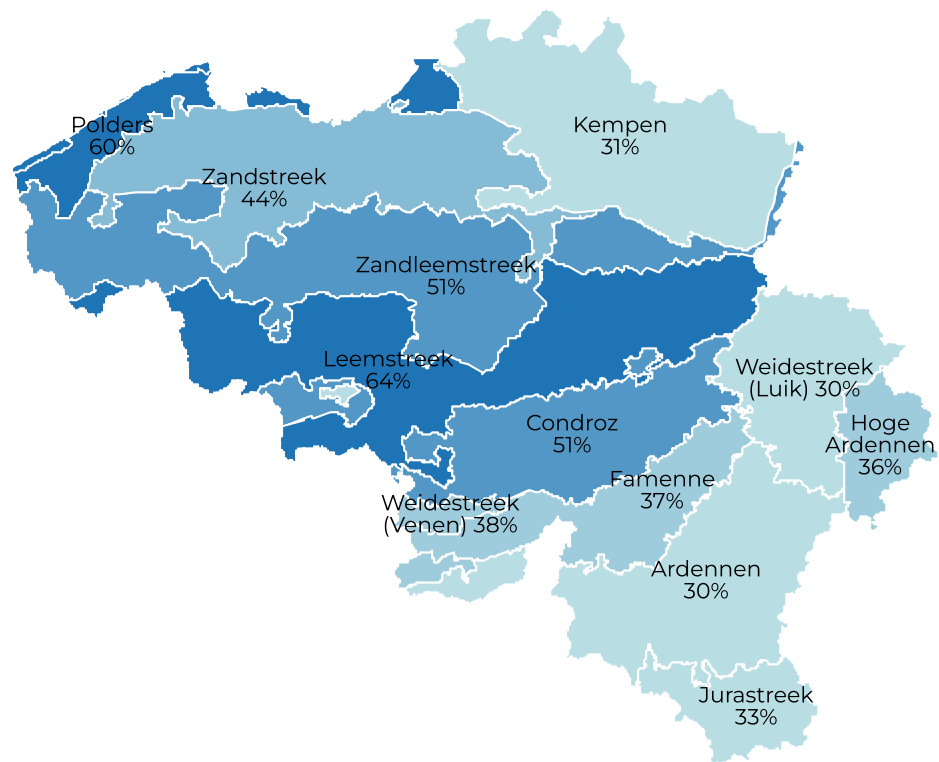
01

Bodemgebruik

De oppervlakte cultuurgrond is goed voor 44,4% van de landoppervlakte van België. Dit aandeel stabiliseert zich al enkele jaren. De zandleemstreek, de leemstreek en Duinen-Polders blijven de meest bewerkte landbouwstreken.

Aandeel van de landbouw in de bodembezetting in 2022

Bron kaart: Dept. LV

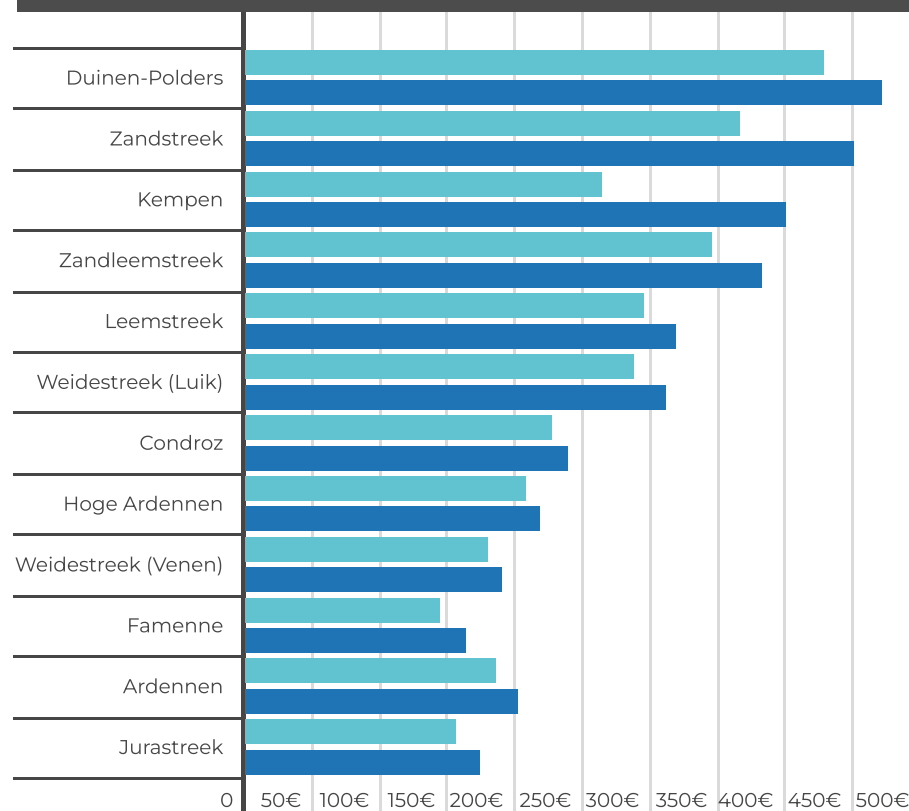
(% OCG/totale oppervlakte)

Pachten

In 2022 zijn de prijzen van de pachten met 2,2% gestegen voor betaalde grond en met 2,5% voor blijvend grasland ten opzichte van 2021. De prijzen blijven veel hoger in het noorden van het land. Gemiddeld zal een landbouwer in het Vlaams Gewest 68,3% meer betalen om betaalde grond te pachten. Betaalde gronden in de Duin-Polders en de zandstreek zijn het duurst van België. Blijvend grasland is ook in deze twee streken het duurst om te pachten.

Pachten in 2022

● Blijvend grasland ● Beteelde gronden

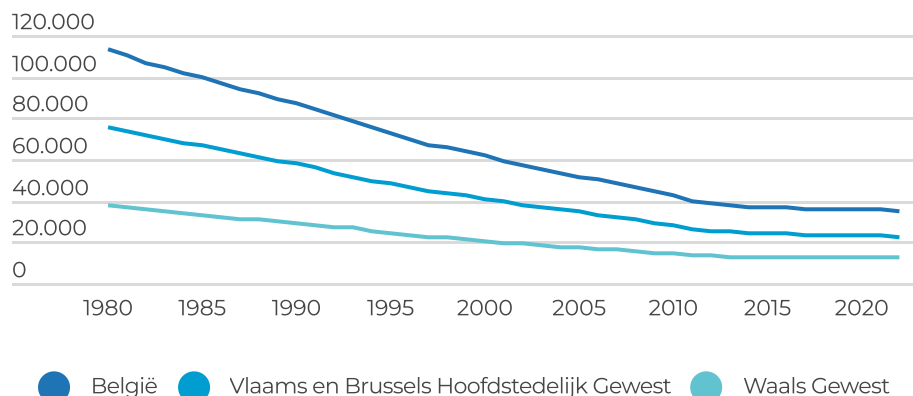
* Gegevens niet beschikbaar voor de Henegouwse Kempen

Evolutie van de landbouwbedrijven

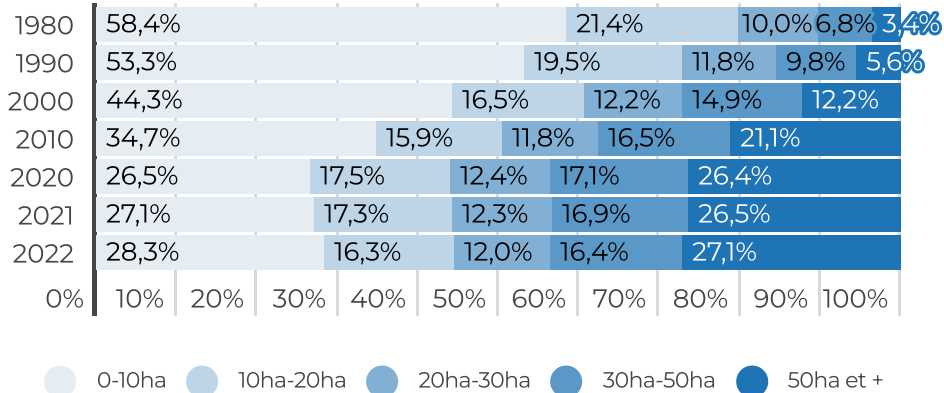
Sinds 1980 is de gemiddelde oppervlakte van de landbouwbedrijven verdriedubbeld. De gemiddelde oppervlakte ging van 12,49 ha in 1980 naar 38,7 ha in 2022. De schaalvergroting is meer uitgesproken sinds de jaren 90 en is ook meer uitgesproken in Vlaanderen dan in Wallonië.

Met een relatief constante oppervlakte cultuurgrond is het aantal landbouwbedrijven in de loop der jaren dus alleen maar afgenomen. Deze trend zet zich voort in 2022, met een daling van het aantal landbouwbedrijven met 2,3% ten opzichte van 2021.

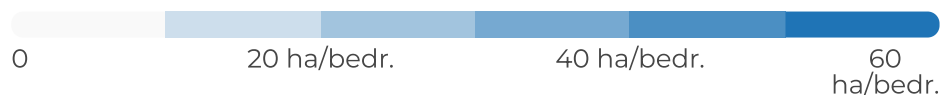
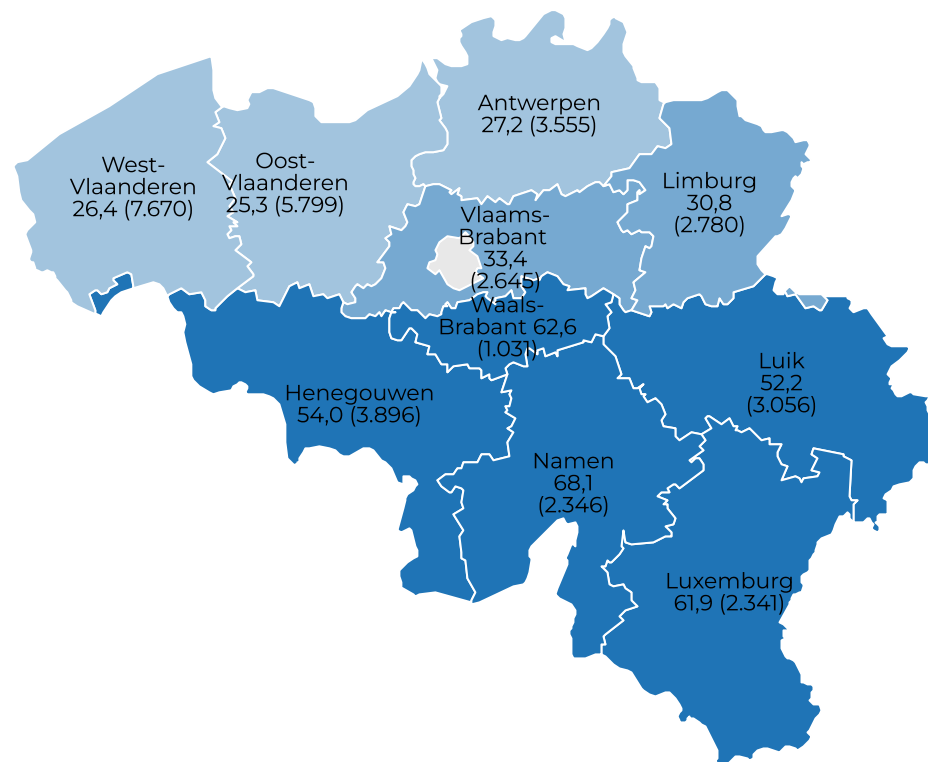
Evolutie van het aantal landbouwbedrijven

Grootte van de landbouwbedrijven

Gemiddelde grootte (en aantal) landbouwbedrijven in 2022

Landbouwtelling van 2020

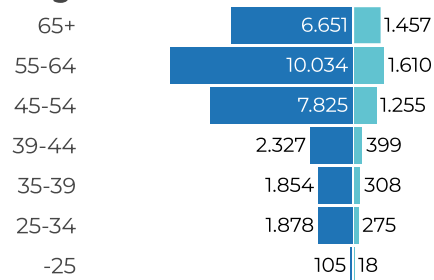
België in Europa

In december 2022 publiceerde Eurostat de eerste resultaten van de landbouwtelling van 2020. Deze gegevens maken het mogelijk om de productierichting van de Belgische landbouwbedrijven te vergelijken met het Europese gemiddelde.

Op basis van de productierichting van elk bedrijf bepaalt Eurostat de specialisatie van elk bedrijf. De bedrijven zijn ofwel gespecialiseerd in het telen van gewassen, gespecialiseerd in veeteelt, of gemengde bedrijven.

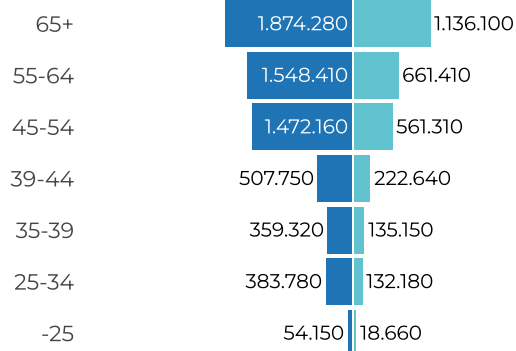
Leeftijdspyramide

België

● Mannen ● Vrouwen

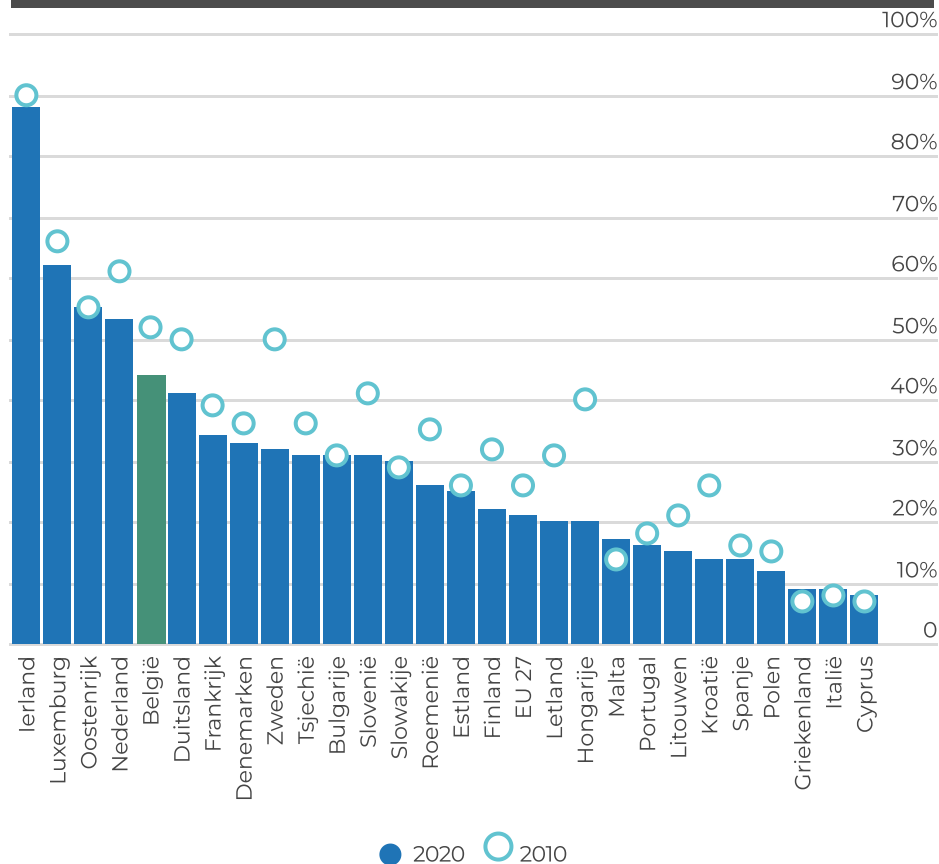
EU-27

België onderscheidt zich door het aantal landbouwbedrijven die gespecialiseerd is in veeteelt. Het belang van dit type bedrijven neemt echter sneller af dan in de hele Europese Unie (2020 vs 2010).

Tot slot onderscheiden onze landbouwbedrijven zich ook door het profiel van de arbeidskrachten. Terwijl in Europa 68,4% van de bedrijfsleiders mannen zijn, stijgt dit percentage in België tot 85,2%. De twee leeftijds piramides laten zien dat het beroep verouderd.

Aandeel van landbouwbedrijven die in veeteelt gespecialiseerd zijn

Teelten

02

Oppervlakte cultuurgrond

In 2022 wordt meer dan de helft van de oppervlakte cultuurgrond (OCG) gebruikt voor diervoeding. In Wallonië is blijvend grasland de belangrijkste bron voor de veevoederproductie, terwijl het in de Vlaamse provincies, en dan vooral de provincie Antwerpen, voedergewassen zijn.

Ten opzichte van 2021 is de oppervlakte van deze gewassen gedaald maar het zijn de tuinbouwteelten die het meeste terrein verliezen.

De gewassen die hun oppervlakte zien groeien, zijn de droog geoogste peulvruchten en het braakland. Dat valt te verklaren door de invoer van de ecoregelingen door Europa die het zaaien van gewassen die gunstig zijn voor het milieu, het klimaat en de biodiversiteit aanmoedigen.

Evolutie van de OCG tussen 2021 en 2022

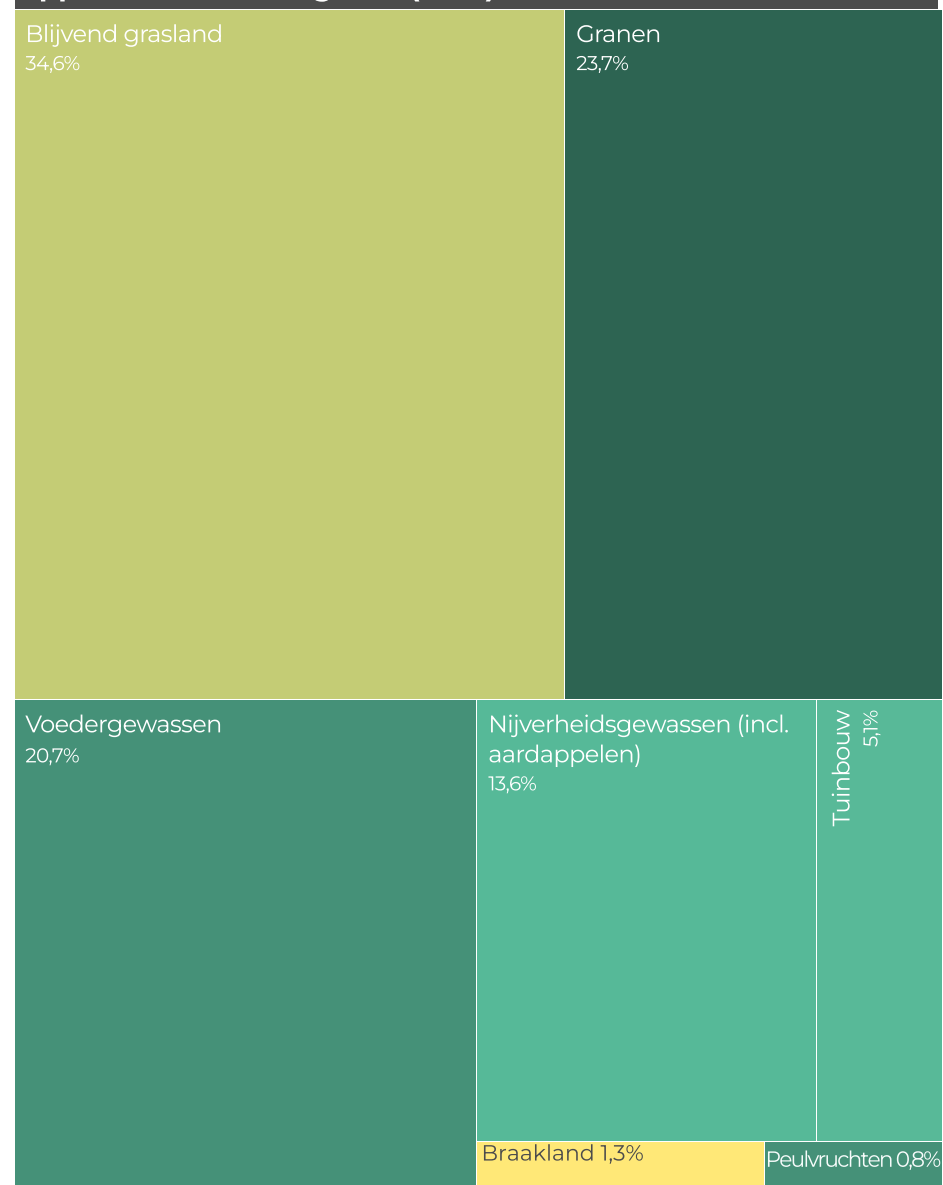

- Peulvruchten droog geoogst: +64,2%
- Braakland: +9,7%
- Granen: +4,1%
- Nijverheidsgewassen: +0,2%

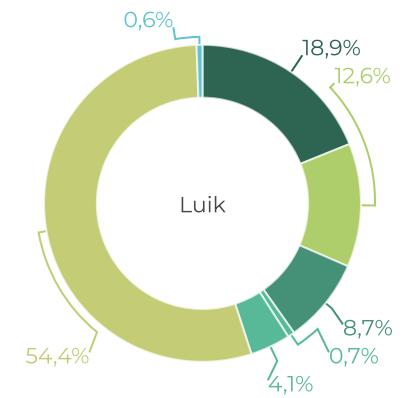
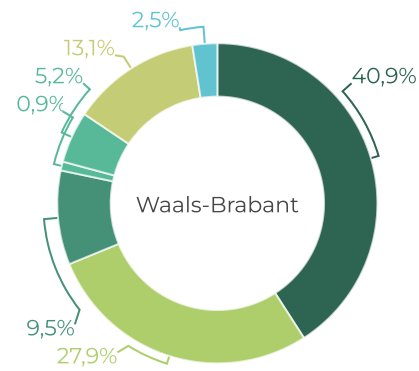
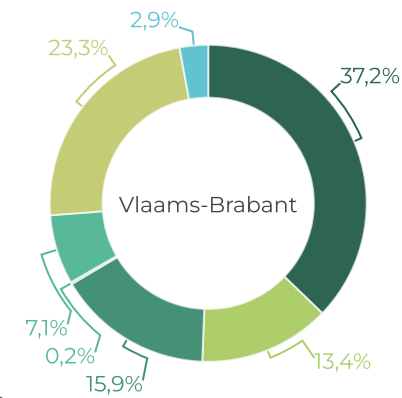
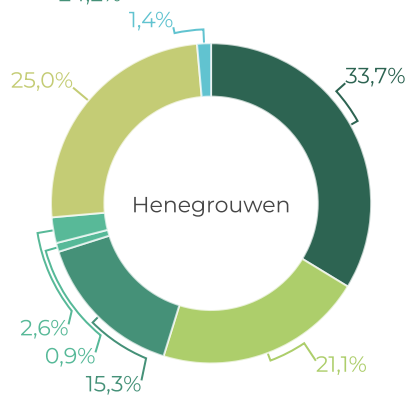
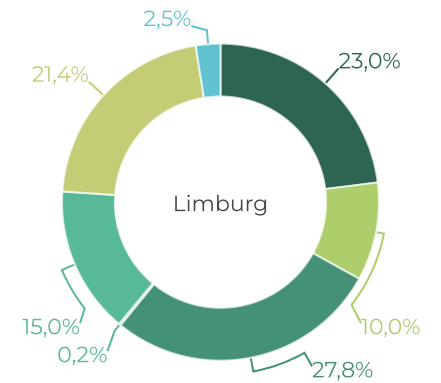
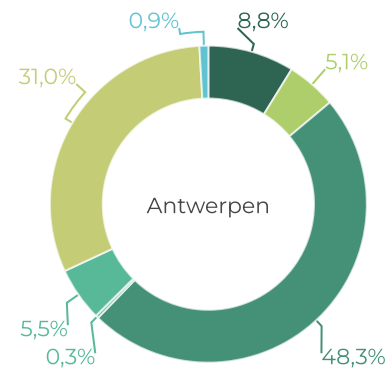
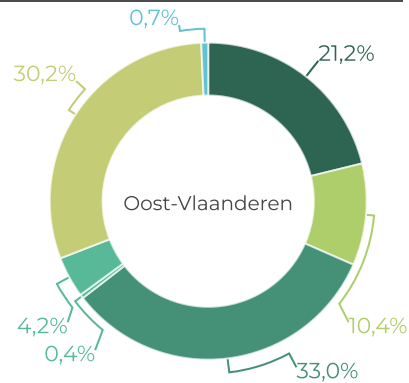
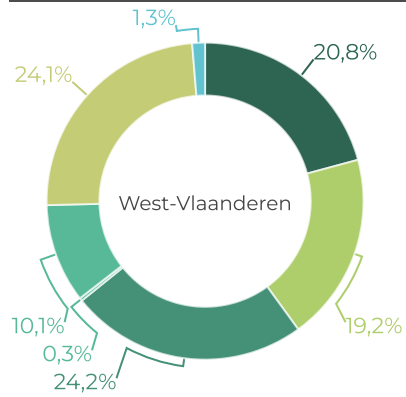
- Tuinbouw: -10,5%
- Voedergewassen: -4,3%
- Blijvend grasland: -1,0%

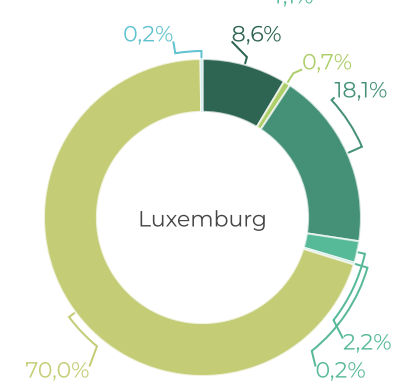
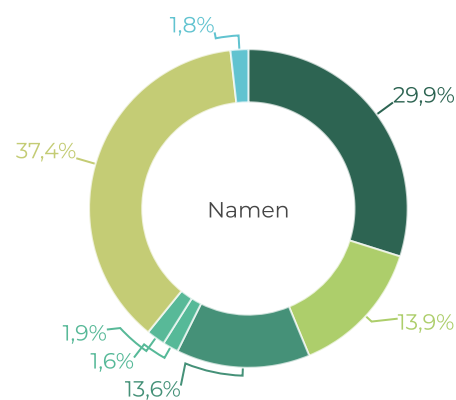
Oppervlakte cultuurgrond (OCG) 2022

Verdeling van de OCG per provincie (2022)

- Granen
- Nijverheidsgewassen en aardappelen
- Voedergewassen
- Peulvruchten droog geoogst
- Tuinbouw
- Blijvend grasland
- Braakland

Tuinbouw

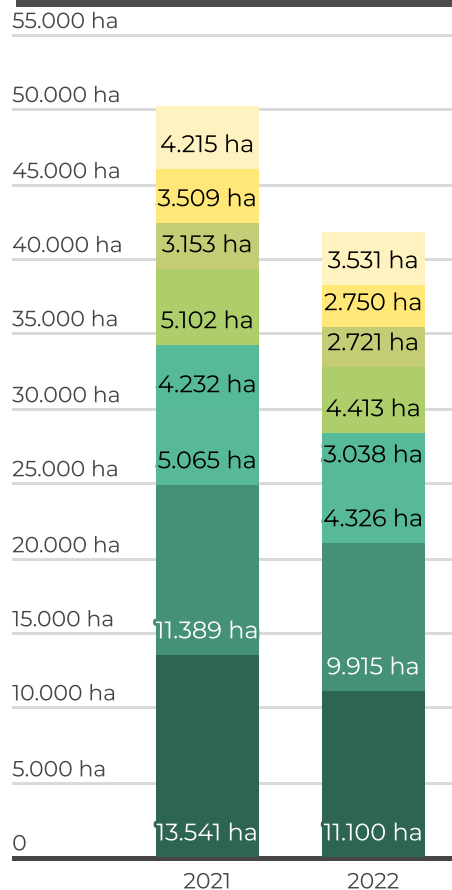
De Belgische tuinbouw vertegenwoordigt 5,1% van de oppervlakte cultuurgrond, maar neemt toch 19,6% van de productiewaarde van de landbouwsector voor zijn rekening. In het Vlaams Gewest en de provincie Luik bevinden zich de meeste tuinbouwbedrijven.

Dit jaar 2022 wordt de tuinbouw gekenmerkt door een significante daling van de oppervlaktes groenteteelt in open lucht. De stijging van de kosten en de voorgestelde contractprijzen hebben de producenten gedwongen om hun ingezaaide oppervlaktes te verkleinen.

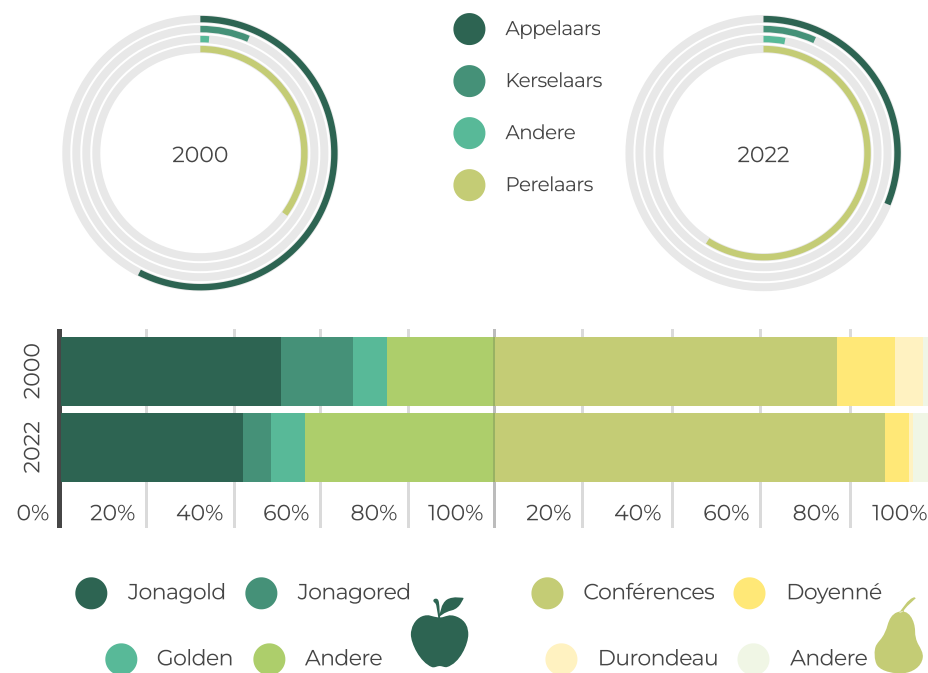
Het kleinfruit daarentegen blijft in 2022 aan terrein winnen (+11,2% ten opzichte van 2021). Tussen 2000 en 2022, is de oppervlakte daarvan bijna verzevenvoudigd.

Tijdens dezelfde periode is de oppervlakte boomgaarden gestegen met 9,8%. Ten opzichte van 2021, bedraagt de stijging 1,8%, wat niet alleen positief is voor de peren, maar ook voor de appels, waarvan de oppervlakte voor het eerst in meer dan vijftien jaar niet is afgenomen.

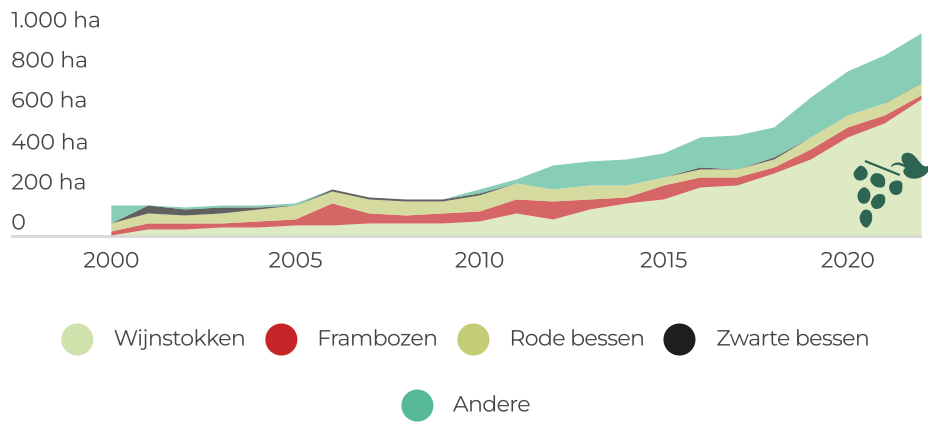
Oppervlakte groenteteelt in openlucht

Evolutie van de oppervlakte boomgaarden

Evolutie van de oppervlakte kleinfruit in openlucht

Granen voor de korrel

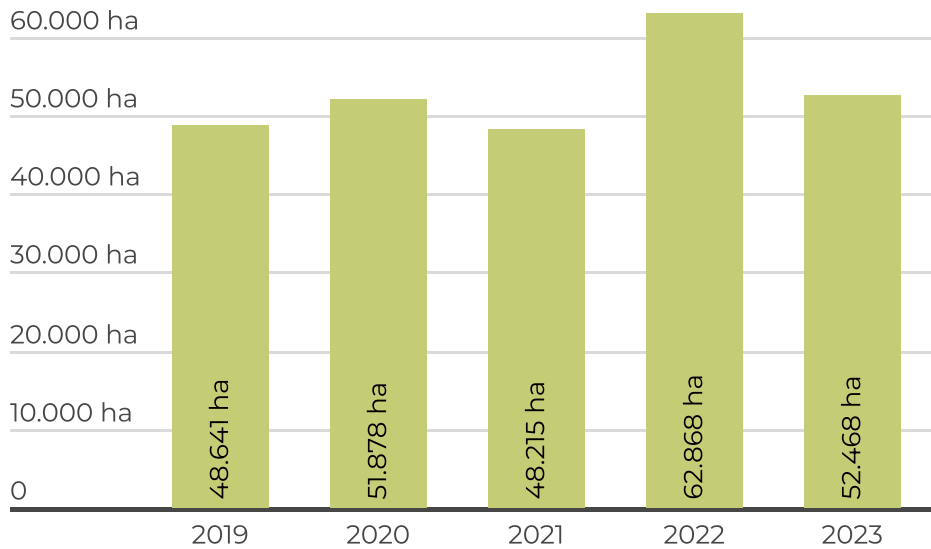
In 2023, volgens de eerste schattingen van de definitieve cijfers, zal de oppervlakte wintergranen (tarwe, gerst en triticale) met 8,3% zijn toegenomen ten opzichte van 2022 (+7,5% voor tarwe, +9,7% voor gerst en +26,5% voor triticale).

De goede weersomstandigheden in de herfst en relatief hoge graanprijzen verklaren deze stijging.

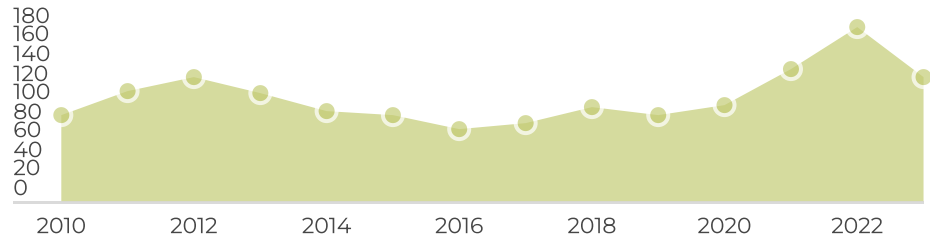
Korrelmaïs en zomergranen zagen op hun beurt hun oppervlakte dalen met 16,5% voor maïs, 37,2% voor gerst en 51,8% voor tarwe. Opgemerkt moet worden dat 2022 een recordjaar was wat betreft de oppervlakte voor zomergranen, met name als gevolg van de oorlog in Oekraïne.

Tarwe blijft de belangrijkste graansoort in België.

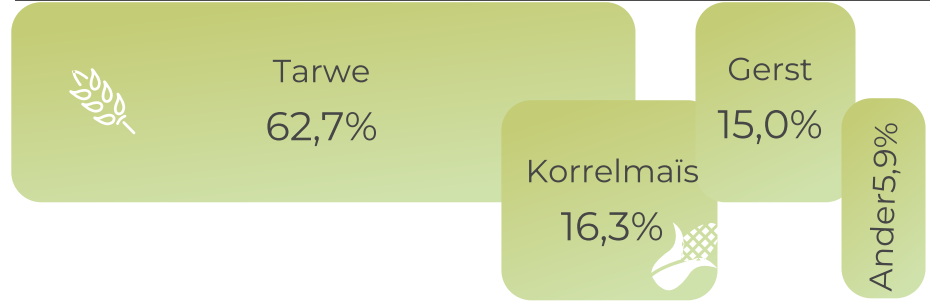
Oppervlakte korrelmaïs tussen 2019 en 2023

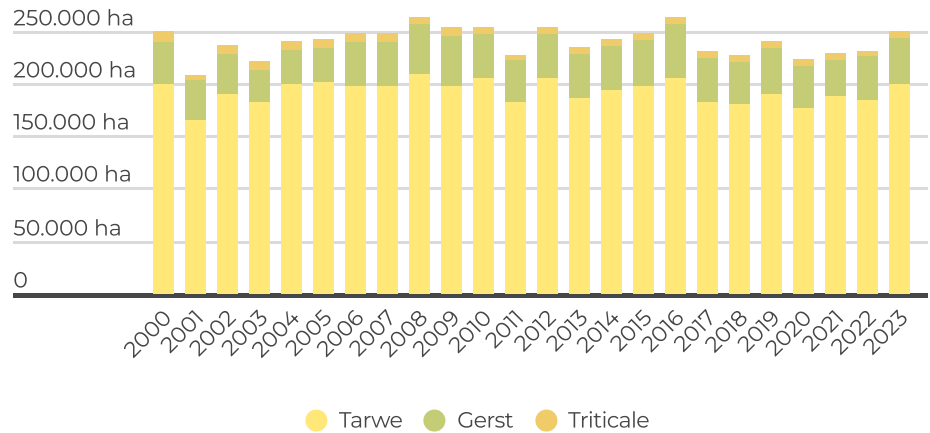
Prijzindexcijfer van granen (basis 2020=100)

Verdeling van oppervlaktes granen voor de korrel (2023)

Evolutie van de oppervlakte van wintergranen (tarwe, gerst en triticale)

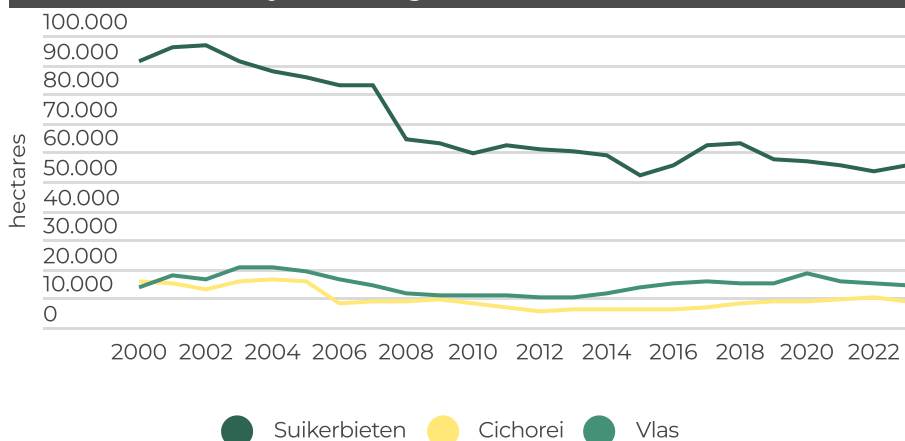

Nijverheidsgewassen en aardappelen

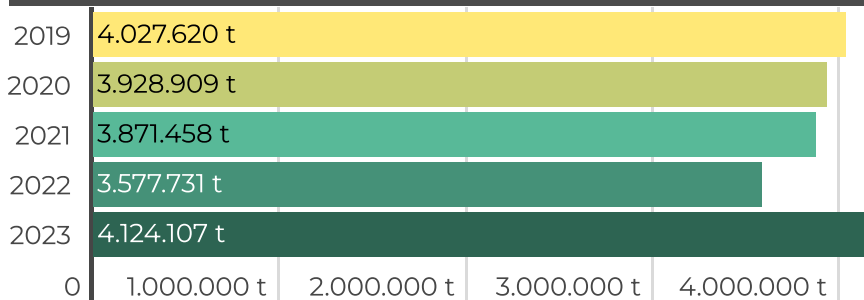
De aardappelteelt heeft in 2023 3,2% aan bijkomende oppervlakte gewonnen (-5,3% voor vroege aardappelen en +4,3% voor bewaaraardappelen), volgens de eerste schattingen van de definitieve cijfers. Deze stijging, gecombineerd met een opbrengststijging van 11,7%, resulteerde in een productiestijging van 15,3%.

De stijging van de suikerprijzen heeft ook geleid tot een toename van het suikerbietenareaal (+3,9%): een primeur sinds 3 jaar. In 2023 bereikte het tonnage per hectare 87,0t/ha (-2,3% ten opzichte van de opbrengst van 2022). Het seizoen 2023 werd gekenmerkt door veel regen en een uitzonderlijk laag suikergehalte.

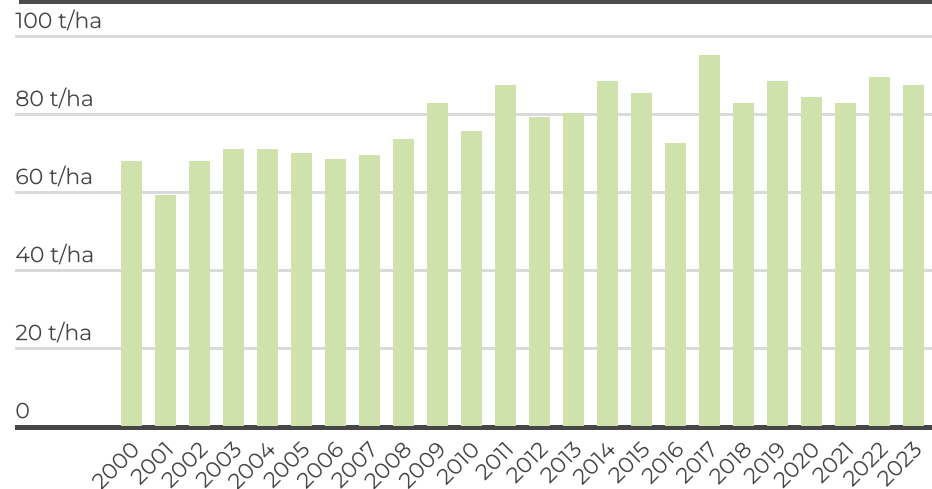
Evolutie van de nijverheidsgewassen

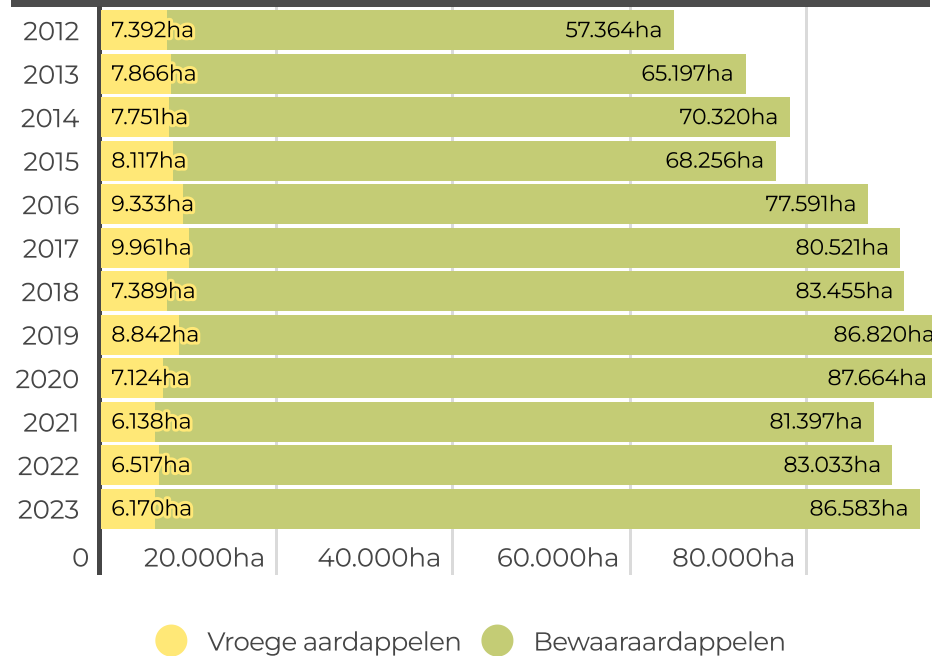
Productie van aardappelen in ton (inclusief pootgoed)

Opbrengst van de suikerbieten

Evolutie van de oppervlakte aardappelen

Veeteelt in België

In België is één bedrijf op twee actief in de veeteelt. De grote meerderheid van de pluimvee- en varkensbedrijven bevinden zich in het noorden van het land. Waalse landbouwbedrijven geven de voorkeur aan de rundveesector boven andere sectoren. West-Vlaanderen en Antwerpen zijn de provincies met het hoogste aantal dieren per eenheid cultuurgrond.

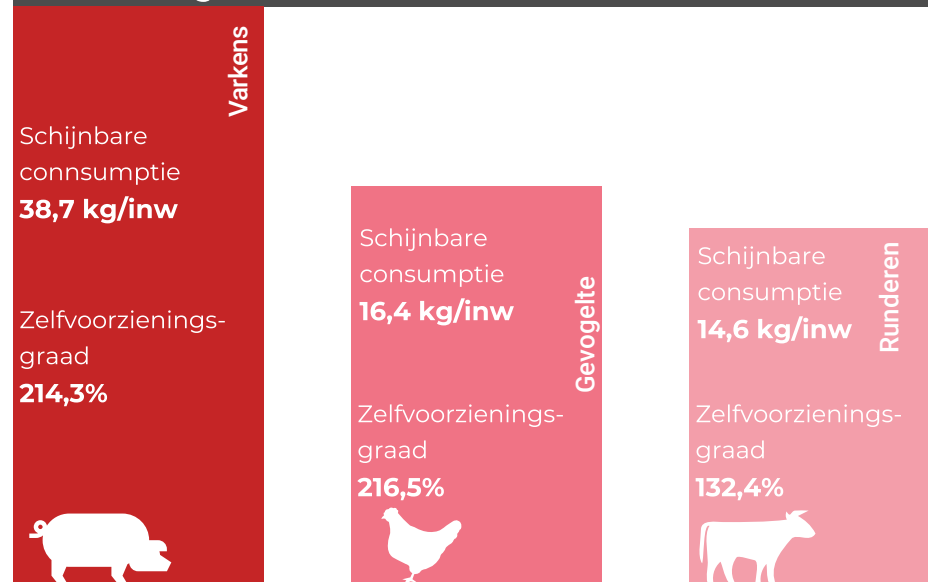
Wat de productiewaarde betreft, vertegenwoordigen runderen meer dan de helft van de waarde van de dierlijke productie, rekening houdend met zowel de vlees- als de melkproductie.

Over het algemeen produceert België meer vlees dan dat het consumeert. De zelfvoorzieningsgraad bedraagt meer dan 100% voor rundvlees, varkensvlees en vlees van gevogelte. Varkensvlees blijft het belangrijkste vlees dat in de handel wordt gebracht (schijnbare vleesconsumptie), met inbegrip van bereidingen op basis van varkensvlees zoals vleeswaren en bereide maaltijden.

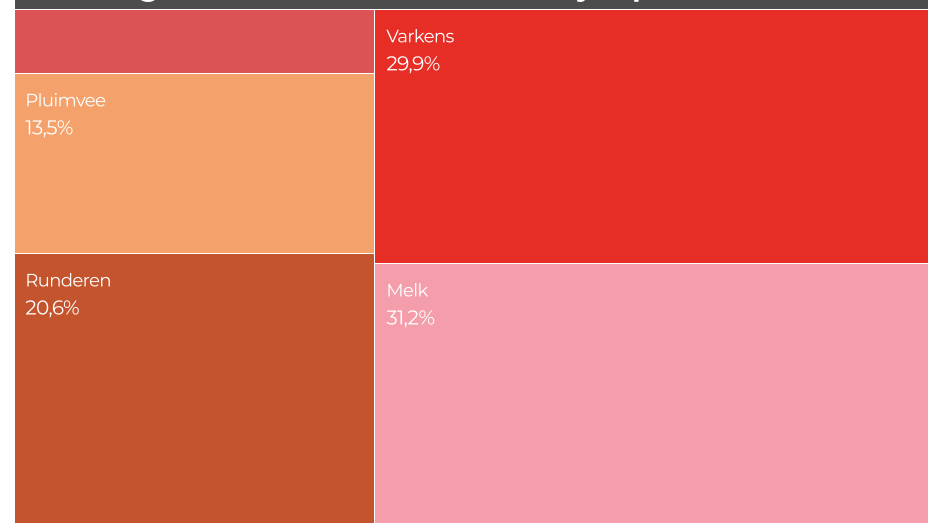
Veebezetting (GVE/OCG) - 2020

Bevoorradingbalans van vlees 2023

Verdeling van de waarde van de dierlijke productie in 2023

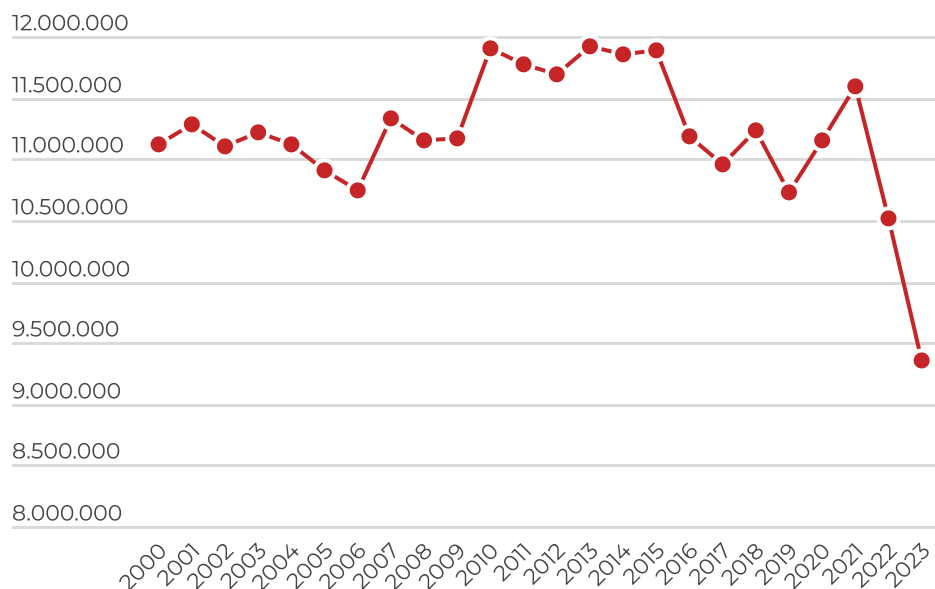
Varkens

De epidemieën van de Afrikaanse varkenspest die de voorbije jaren over Europa trokken, de onzekerheden rond het stikstofdossier in Vlaanderen en de rendabiliteit van de sector hebben allemaal bijgedragen tot een daling van de varkensstapel met 6,7% (-383.514 dieren) in november 2023 in vergelijking met november 2022. Deze cijfers zijn gebaseerd op eerste schattingen van definitieve cijfers.

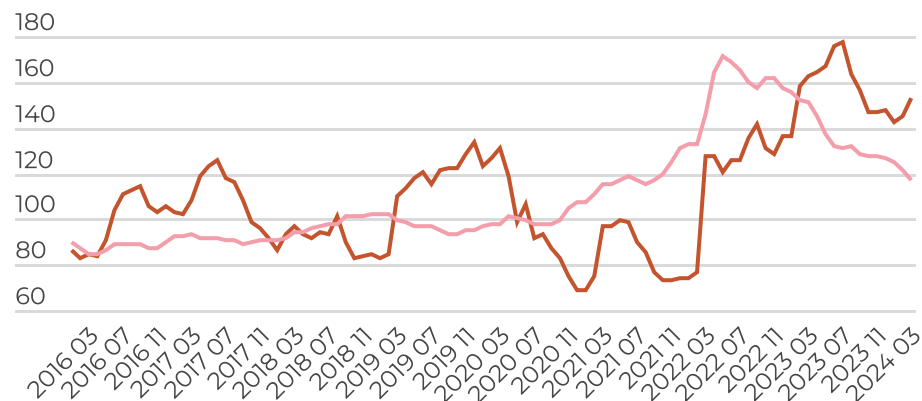
Deze daling zet zich voort in een daling van 9,9% van de geslachte varkens in de Belgische slachthuizen (net als in andere Europese slachthuizen).

Deze daling van het aanbod heeft de prijzen echter opgedreven, met een stijging van de producentenprijsindex voor varkensvlees sinds het tweede kwartaal van 2022. De mengvoederprijzen kennen een neerwaartse trend in de laatste maanden.

Evolutie van het aantal geslachte varkens sinds 2000

Indexcijfer van de afzetprijzen vs samengestelde voederindex (basis 2020=100)

● Afzetprijzen varkens ● Prijzen van samengesteld varkensvoeder

Bevoorradingsbalans van varkensvlees 2023

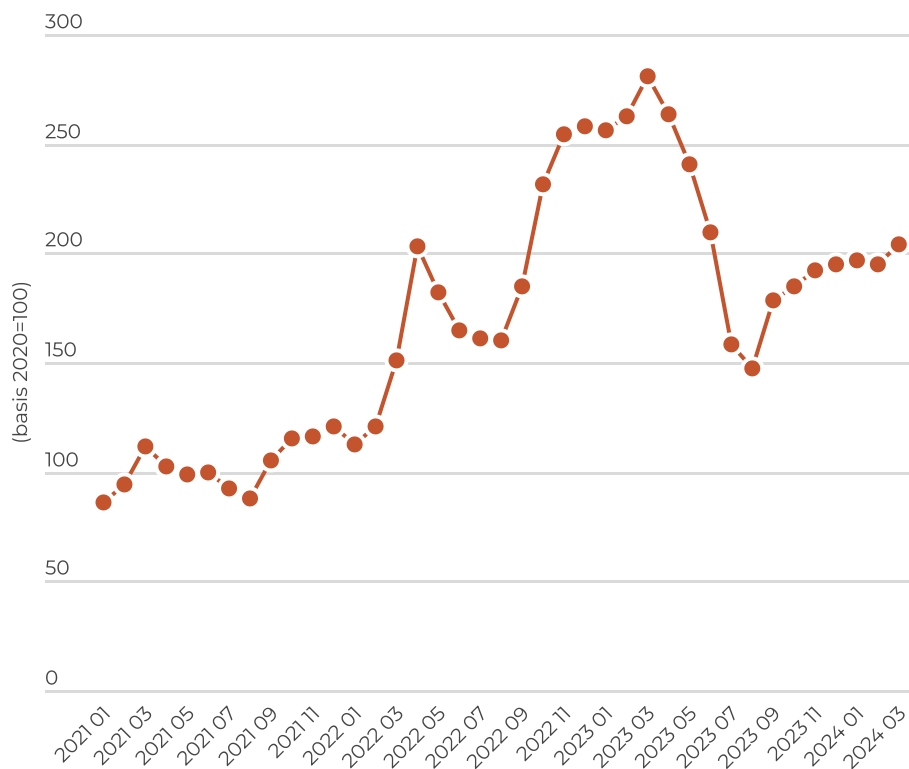

Pluimvee

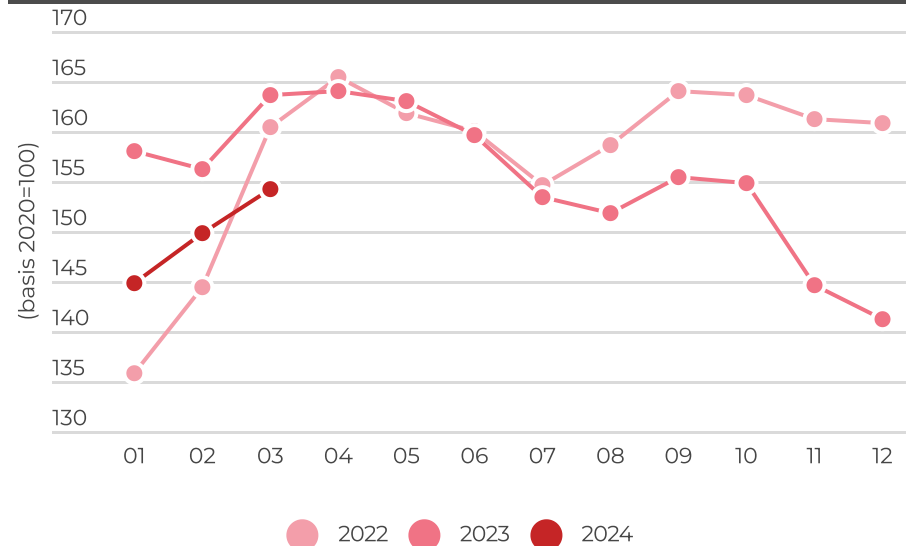
Het aantal stuks pluimvee steeg licht met +0,3% in oktober 2022 ten opzichte van oktober 2021. 84,3% van de pluimveestapel situeerde zich in 2022 in Vlaanderen.

Als gevolg van de vogelgriep en hogere kosten daalde in 2022 het aantal leghennen voor consumptie-eieren met -3,7%. Het aantal leghennen voor broedeieren en poeljen zijn daarentegen wel gestegen met resp. +3,7% en +6,1%. Met de verbetering van de producentenprijzen voor pluimvee en de daling van de voederprijzen in 2023 en begin 2024, zou de pluimveestapel moeten toenemen.

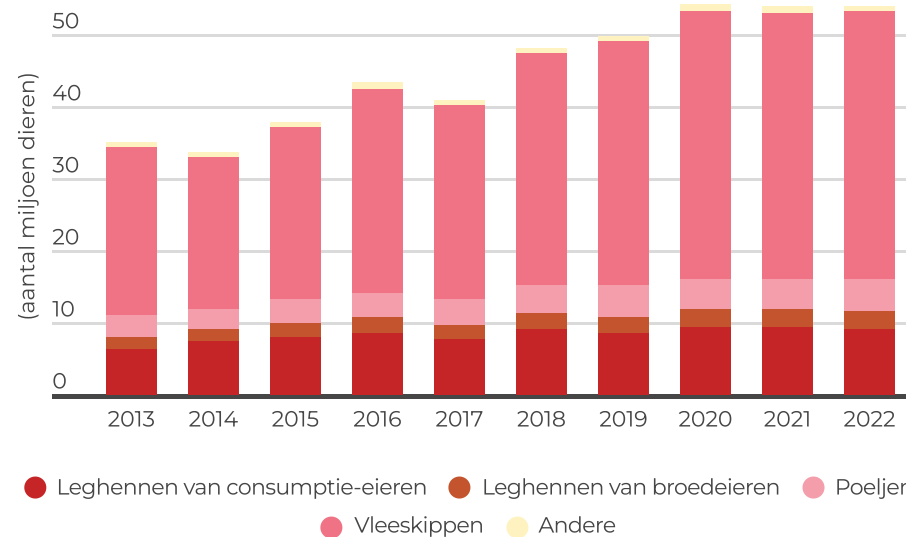
Indexcijfer van de afzetprijzen voor eieren

Indexcijfer van de afzetprijzen voor pluimvee

Pluimvee

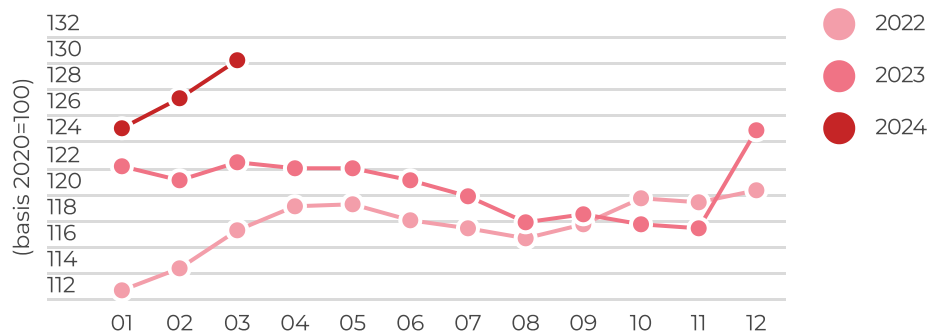
Rundvee

De Belgische rundveestapel daalt al enkele jaren gestaag. Tussen 2022 en 2023, volgens de eerste schattingen van de definitieve cijfers, bedroeg deze daling 2,1% (-1,6% in Vlaanderen en Brussel en -2,8% in Wallonië). De vleesrunderen laat de grootste daling zien met 2.2% , voor het melkvee bedraagt de daling-1,9%

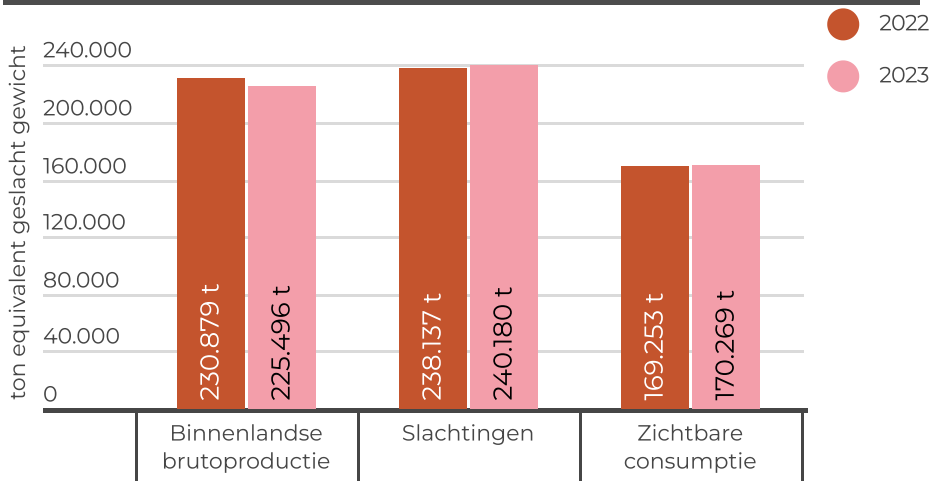
Het volume geslachte dieren steeg darentegen met 0,9%.

De afgelopen maanden zijn de karkasprijzen weer gestegen, tot boven het niveau van 2023.

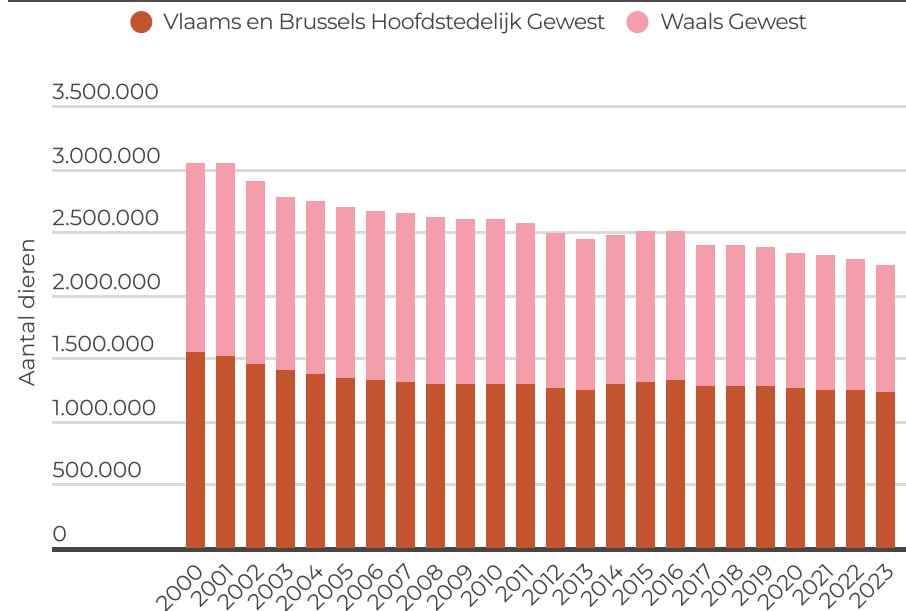
Indexcijfer van de afzetprijzen voor runderen

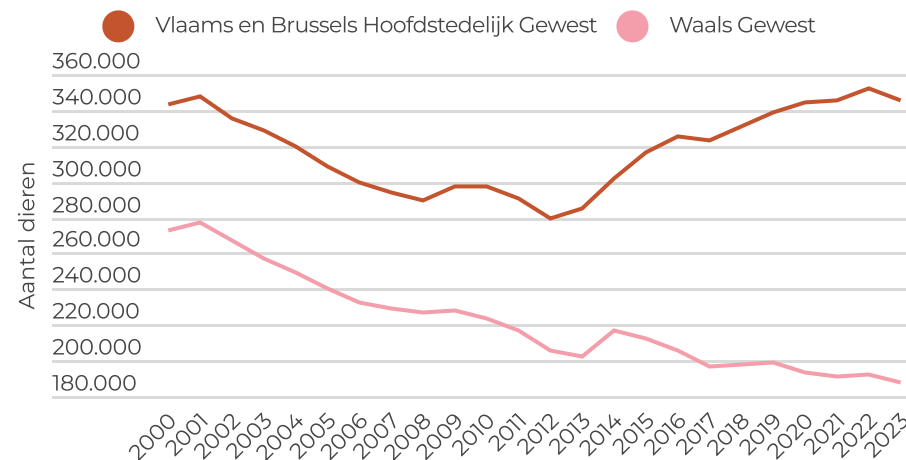
Bevoorradingsbalans runderen 2022 vs 2023

Evolutie van het aantal runderen sinds 2000

Evolutie van het aantal runderen sinds 2000 per gewest

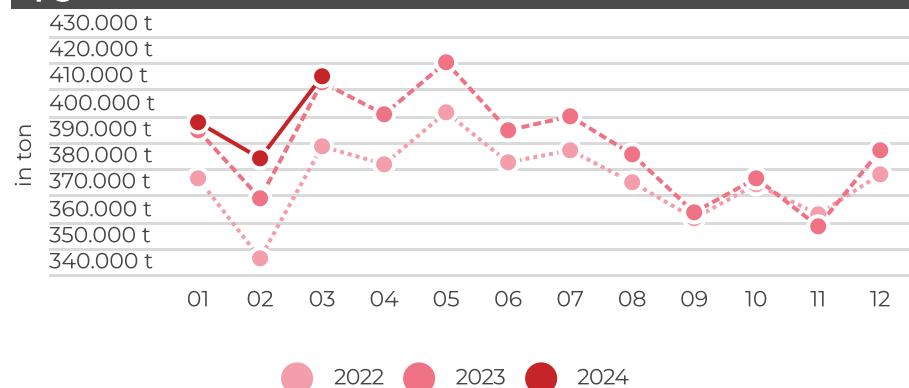

Zuivel

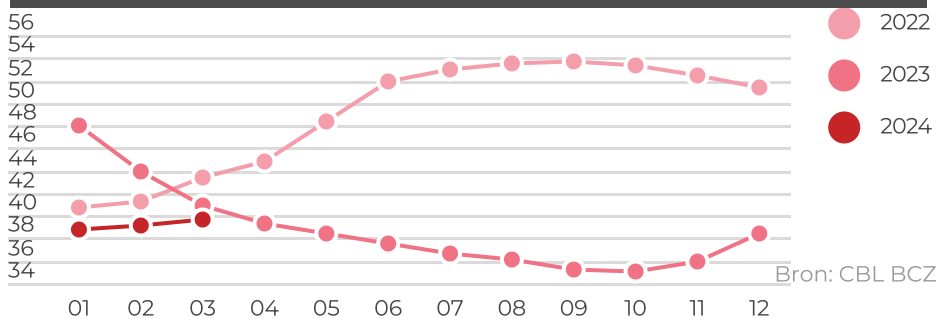
De melkprijs voor de Belgische melkveehouder is drastisch gedaald in 2023, van 51,4 euro/100 kg in december 2022 naar 38,5 euro/100 kg in december 2023 (een daling van 25,1%). Voor het tweede jaar op rij, zijn de Belgische zuivelbedrijven erin geslaagd om de hoeveelheid melk opgehaald bij Belgische en buitenlandseveehouders te verhogen met +3,3%.

In 2023 neemt de productie van room en producten op basis van room toe (+4,2%), net als de kaasproductie (+12,3%), terwijl de productie van consumptiemelk blijft dalen (-2,1%).

Opgehaalde koemelk

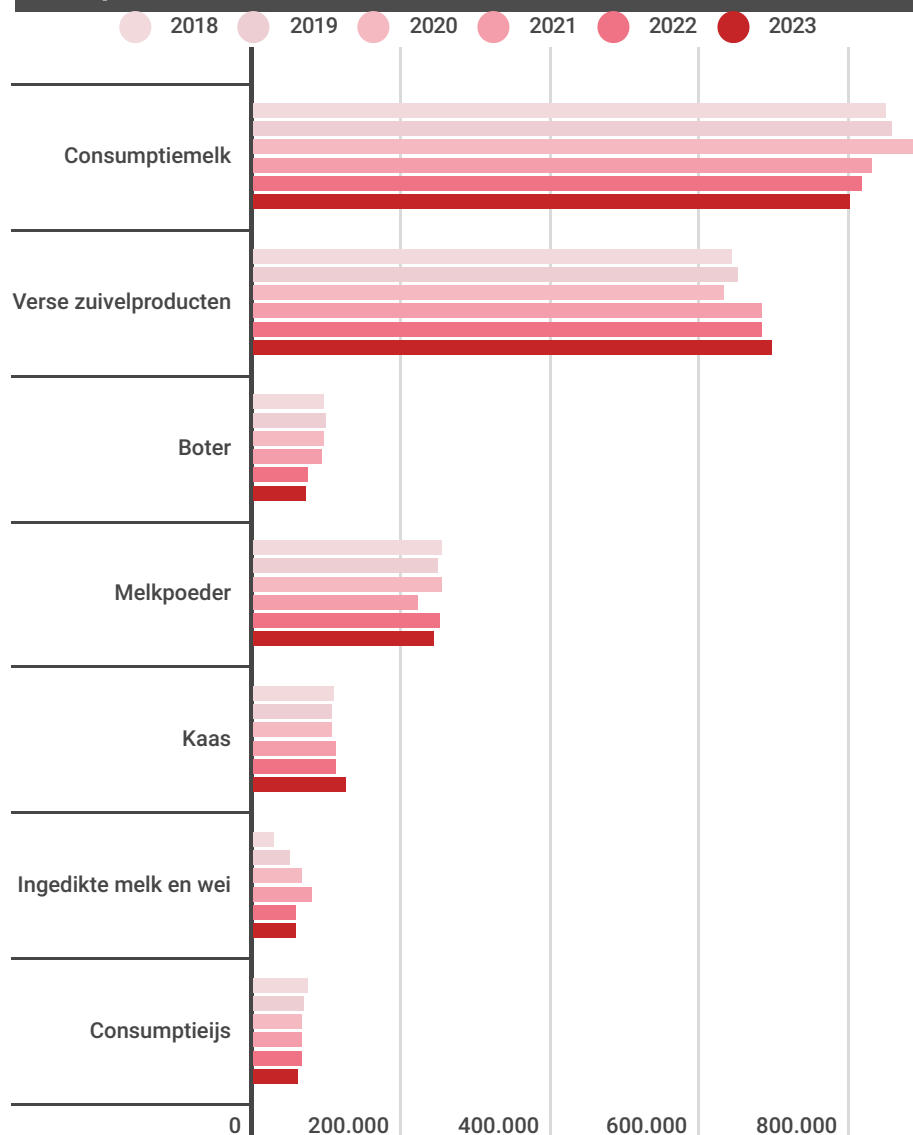

Reële prijs koemelk 2022-2024 (€/100kg)

Bron: CBL BCZ

Zuivelproductie in België op basis van koemelk (in 1.000 liter of ton)

Economie

04

Economische rekeningen

In 2023 zou de netto toegevoegde waarde in de landbouwsector volgens de tweede prognose van de economische rekeningen met 29,4% moeten verbeteren ten opzichte van 2022. De productiewaarde stijgt met slechts 0,1%, en het intermediaire verbruik daalt met 7,1%, maar zal op een hoger niveau blijven dan het gemiddelde van de afgelopen 5 jaar, met, niet te vergeten, een recordniveau in 2022. Deze resultaten dienen uiteraard voor elke sector te worden genuanceerd.

Voor graanproducenten verslechtert de situatie, met een daling van de productiewaarde met 31,6% als gevolg van de duizelingwekkende prijsdaling (-35,0%).

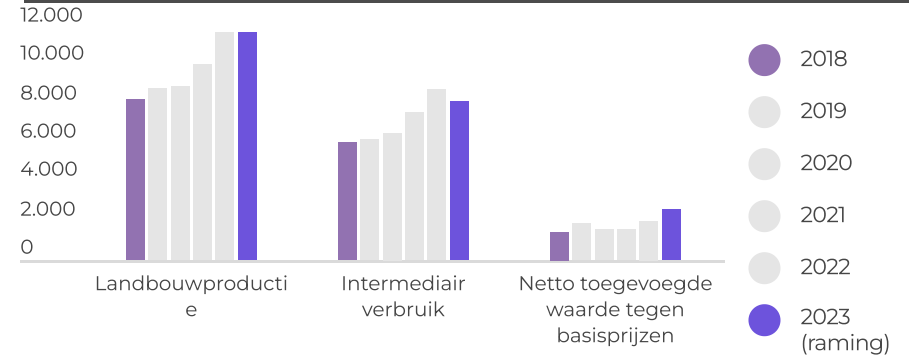
Voor industriële gewassen compenseerde een positief prijseffect van 8,9% een negatief volume-effect van 2,5%, en verklaarde dit de stijging van de productiewaarde met 6,2%.

Gunstige contractprijzen en een grotere vraag naar bewaaraardappelen leidden tot een toename van de oppervlakte en een prijseffect van +6,4%. Ondanks de late aanplant groeiden de bewaaraardappelen onverwacht goed dankzij de goede regenval in juli en het zachte weer in september, waardoor de loofdding en het rooien werd uitgesteld en de opbrengst, , ondanks een toename van de knolafwijkingen, toenam (+11,7%). Daardoor steeg het geschatte productievolume met 15,3% en de productiewaarde met 22,6%.

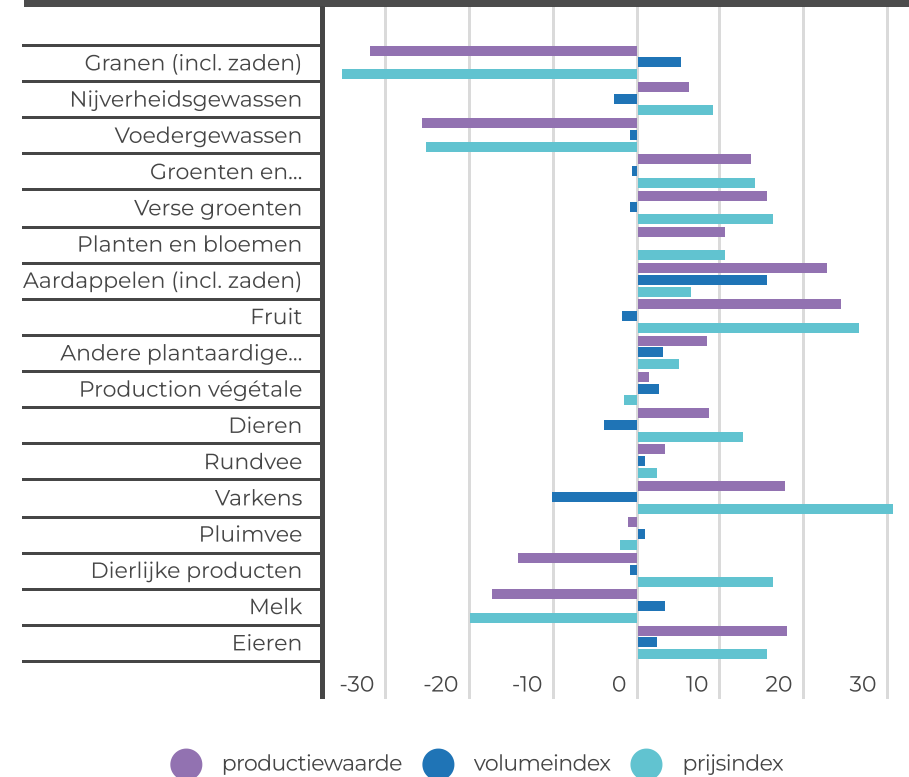
De veestapel profiteerde van een positief prijseffect van +12,6%, na de stijging van de rundveeprijzen (+2,3%) en vooral de stijging van de varkensprijzen (+30,4%). Dit positieve prijseffect compenseert een negatief volume-effect van -3,7%; de productiewaarde zou met 8,4% stijgen.

De waarde van dierlijke producten zal daarentegen met 14,0% dalen als gevolg van de daling van de melkprijzen (-19,7%).

Evolutie van de totale productiewaarde, het intermediair verbruik en de netto toegevoegde waarde (miljoen euro)

Evolutie van de productiewaarde tussen 2022 en 2023

Grootvee-eenheid (GVE)

GVE is een omrekeningsfactor om landbouwdieren op een uniforme manier weer te geven en te vergelijken door middel van coëfficiënten.

Oppervlakte cultuurgrond (OCG)

De oppervlakte cultuurgrond (OCG) is de door het landbouwbedrijf gebruikte oppervlakte bouwland, blijvend grasland, meerjarige teelten en tuinen voor eigen gebruik. Dit gebied omvat dus wel serres, maar geen bedrijfsgebouwen en erven.

Schijnbare vleesconsumptie

De schijnbare consumptie komt in realiteit overeen met de bronnen van het vlees (netto productie + vleesinvoer) waarvan de uitvoer van vlees afgetrokken wordt. Dit begrip stemt dus meer overeen met de terbeschikkingstelling op de binnenlandse markt dan met de uiteindelijke consumptie van het vlees.

Indexcijfer vergelijking

Het vergelijken van het indexcijfer van de producentenprijzen voor outputs (bijv. producentenprijzen voor varkens) met het prijsindexcijfer voor inputs (bijv. prijzen van mengvoer voor mestvarkens) levert een vereenvoudigde manier op om veranderingen in de financiële inkomsten van de sector in verhouding tot veranderingen in de kosten te beoordelen. Voor een algemene schatting van de winstgevendheid van de sector moet rekening worden gehouden met andere variabelen.

Veebezetting

Veebezetting = Grootvee-eenheid / oppervlakte cultuurgrond (in ha)

Producentenprijsindex Indexcijfer dat de gemiddelde prijsontwikkeling weergeeft van de landbouwproducten betaald aan de producent.

Samengestelde voederindex Index die de gemiddelde prijsontwikkeling van mengvoeders (mengsels van primaire grondstoffen) per diercategorie weergeeft.

Zelfvoorzieningsgraad De zelfvoorzieningsgraad geeft aan in welke mate de binnenlandse productie van een regio of land alle behoeften van de regio of het land dekt. In het kader van de bevoorradingsbalans van vlees wordt hij berekend als de verhouding tussen het BBP en de schijnbare menselijke consumptie.

Productierichting (PR) De PR van een landbouwbedrijf wordt bepaald door het relatieve aandeel van de bruto standaardproductie van elk product in de totale bruto standaardopbrengsten van het bedrijf. De communautaire typologie onderscheidt 8 hoofdcategorieën van PR. Een bedrijf wordt als gespecialiseerd in een categorie beschouwd als deze categorie goed is voor meer dan 2/3 van de totale bruto standaardopbrengsten.

Bruto standaardopbrengsten (BSO) De BSO vertegenwoordigen de gemiddelde monetaire waarde van een productie-eenheid (per hectare of per dier) die in de loop van een jaar wordt verworven.